

Elama asumine Soome või Soomest välismaale

LÜHIDALT JA SELGELT

Sisukord

Kela toetused rahvusvahelistes olukordades	3
Kui asute elama Soome	8
Kui asute Soomest elama välismaale	14
Kolimisteade ja toetuste taotlemine	20
Kela teenindus	23

Kela toetused rahvusvahelistes olukordades

Rahvapensioniamet ehk Kela maksab eri eluolukordades rahalist toetust. Siinsest voldikust saate teavet, millistel tingimustel tekib Soome elama asumisel õigus saada Kela toetusi.

Lisaks saate teada, mis saab teie sotsiaalkaitsest juhul, kui asute Soomest elama välismaale.

Voldiku lõpus esitatakse juhiseid, kuidas oma kolimisest Kelat teavitada ja Kelalt toetusi taotleda.

Voldik on koostatud 2021. aasta kohta.

Lisateave veebist ja telefoni teel

Kela toetusi on lihtsal moel selgitatud aadressil

www.kela.fi/selkosuomi

Rahvusvahelisi olukordi selgitatakse täpsemalt Kela soomekeelsel veebilehel

www.kela.fi/kansainvaliset-tilanteet

Küsimuste korral helistage klienditeeninduse numbril

020 634 0200

Mis on sotsiaalkaitse?

Kui teil on Soome sotsiaalkaitse, on teil õigus saada näiteks pensione, arstiabi ja Kela toetusi.

Kela toetused on näiteks:

- rahvapension, tagatispension ja teised pensionil olevate isikute toetused
- üldine eluasemetoetus
- haigestumisega seotud toetused
- töötutoetus
- õppuri toetused
- lastega perede toetused.

Kes võib saada Kela toetusi?

Kela toetusi saab üldjuhul isik, kes elab alaliselt või töötab Soomes ja kelle palk on vähemalt 726 eurot kuus.

Erandiks on Soomes elavad, kuid teises Euroopa Liidu liikmesriigis töötavad isikud. Nemad üldjuhul ei saa Kela toetusi.

Kui asute elama Soome, mõjutab toetuste saamist siiski asjaolu, kas olete asunud Soome elama

- mõnest Põhjamaa riigist
- mõnest Euroopa Liidu (EL) või Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) riigist või Šveitsist
- riigist, millega Soomel on sõlmitud sotsiaalkaitseleping.

ELi riigid on

- Soome
- Madalmaad
- Belgia
- Bulgaaria
- Hispaania
- Iirimaa
- Itaalia
- Austria
- Kreeka
- Horvaatia
- Küpros
- Läti
- Leedu
- Luksemburg
- Malta
- Portugal
- Poola
- Prantsusmaa
- Rumeenia
- Rootsi
- Saksamaa
- Slovakkia
- Sloveenia
- Taani
- Tšehhi Vabariik
- Ungari
- Eesti.

Suurbritannia lahkus EList 2020. aastal.

Lugege lähemalt

www.kela.fi/brexit

EMP riigid on

- Euroopa Liidu liikmesriigid
- Norra
- Island
- Liechtenstein.

Soome on sõlminud sotsiaalkaitselepingu järgmiste riikidega:

- Austraalia
- Tšiili
- Lõuna-Korea
- India
- Iisrael
- Kanada (ja Quebec)
- Hiina
- Põhjamaad
- Ameerika Ühendriigid.

Toetuse saamisel on oluline ka see, kas kolite Soome

- töötajana või ettevõtjana
- õppurina
- pereliikmena
- lähetatud töötajana.

Isikud, kellel on õigus Kela korraldatavale ravikindlustusele, saavad Kela kaardi.

Mida tähendab alaline elamine?

Te elate alaliselt, s.t püsivalt Soomes, kui teil on siin alaline eluase ja kodu ning viibite vähemalt poole oma ajast Soomes.

Kui asute elama Soome, hindab Kela, kas olete asunud riiki elama alaliselt. Hindamisel võetakse arvesse olukorda tervikuna.

Olukorda mõjutavad näiteks järgmised asjaolud:

- Kas pöördate välismaalt tagasi Soome elama?
- Kas olete sõlminud töölepingu Soomes tehtava töö jaoks?
- Kas teie elukaaslane või muu lähedane pereliige elab Soomes alaliselt?

Kui asute ajutiselt Soome elama, ei ole teil üldjuhul õigust saada Kela toetusi. Näiteks varjupaigataotlejal ei ole õigust saada Kela toetusi.

Kui asute elama Soome

Soome tööle

Kui töötate Soomes, võite saada Kela toetusi. Sellisel juhul ei pea te elama Soomes alaliselt.

Teil on õigus Kela toetustele nendel kuudel, mil teenite vähemalt 726 eurot.

Kui töötate Soomes vähemalt kuus kuud, on teil õigus saada Kela makstavaid toetusi veel kolm kuud pärast töösuhte lõppemist.

Kui teil on Soomes koduomavalitsus, saate vajalikku ravi riiklikus tervishoiuasutuses, üldjuhul omavalitsuse tervisekeskuses. Kui tulete Soome tööle ja teil ei ole koduomavalitsust, paluge Kelal välja selgitada, kas teil on õigus riiklikule tervishoiule.

Riikidest, millega Soome on sõlminud sotsiaalkaitselepingu, Soome elama asuvad töötajad

Soome on sõlminud osa riikidega sotsiaalkaitselepingud. Need on:

- Austraalia
- Tšiili
- Lõuna-Korea
- India
- Iisrael
- Kanada (ja Quebec)
- Hiina
- Põhjamaad
- Ameerika Ühendriigid.

Lepingud hõlmavad üldjuhul pensione. Kui tulete nendest riikidest, siis uurige Kelast järele, kuidas lepingud teie sotsiaalkaitset mõjutavad.

Lähetatud töötajad

Kui teie tööandja lähetab teid Soome tööle mujalt kui ELi liikmesriigist või EMP riigist või Šveitsist, kehtivad teile samad tingimused nagu teistele Soome kolinud töötajatele. Teil on õigus Kela toetustele, kui asute alaliselt Soome elama või kui teie palk on vähemalt 726 eurot kuus.

Kui asute Soome elama töölähetusse saadetud töötajana teisest ELi liikmesriigist, EMP riigist või Šveitsist, kehtib teile lähetanud riigi sotsiaalkaitse. Kui teil on Euroopa ravikindlustuskaart, saate ootamatu haigestumise korral arstiabi sama hinnaga nagu teised Soomes elavad isikud. Selle väljastab teid lähetanud riik. Teid lähetanud riigi ametiasutus on väljastanud teile tõendi (A1) selle kohta, et teie tööandja on lähetanud teid Soome tööle.

Kui saabute lähetatud töötajana riigist, millega Soomes on sõlmitud sotsiaalkaitseleping, saate lepingus nimetatud toetused teid lähetanud riigist. Teil tekib õigus saada Soomes toetusi, mida sotsiaalkaitselepingus ei nimetata, kui olete asunud alaliselt Soome elama või teie palk on vähemalt 726 eurot kuus.

Töösuhtest tulenev muu sotsiaalkaitse

Kui töötate Soomes,
on teil õigus saada töösuhtest tulenevat sotsiaalkaitset.
Sellisteks tagatisteks on näiteks tööpension,
palgaga seotud töötuskindlustus ning
kutsehaiguste toetused.
Neid maksavad erakindlustusfirmad,
töötukassad ja fondid.
Kela neid ei maksa.

Muud isikud peale töötajate

Pereliikmed

Kui asute Soome elama töötaja või õppuri pereliikmena,
peate Kela toetuste saamiseks elama Soomes üldjuhul
alaliselt.

Kui pereliige kolib Soome ELi liikmesriigist,
EMP riigist või Šveitsist, on teil õigus saada arstiabi,
lapsetoetust ja laste koduhoolduse toetust ka juhul,
kui te ise ei ela Soomes või elate Soomes vaid ajutiselt.

Mõne riigiga sõlmitud sotsiaalkaitselepingud
võivad mõjutada ka pereliikmete sotsiaalkaitset.

Töölähetuses töötajate pereliikmed
jäävad enamasti oma kodumaa sotsiaalkaitse alla.

Õppurid

Kui asute Soome elama mujalt kui ELi liikmesriigist ainult
õpingute tõttu, peab selleks, et teil oleks õigus saada Kela toetusi,
olema õpingute kavandatud kestus vähemalt kaks aastat.
Teil ei ole siiski õigus saada kõiki Kela toetusi,
nagu eluasemetoetus ning rasedus- ja sünnitustoetus.

ELi riikidest pärit õppurid üldjuhul Kela toetusi ei saa.
Teil võib tekkida õigus saada Kela toetusi,
kui viibite riigis lisaks õpingutele ka töö tõttu.
Üldjuhul te õppetootust siiski ei saa.

Kui asute Soome elama õpingute tõttu, uurige Kelast järele,
kas teil on õigus saada õppetootust.

Kela toetusega seotud tingimused

Kela maksab toetusi üldjuhul alates päevast, mil asute Soome elama.

Mõningaid toetusi makstakse vaid neile, kes on elanud enne toetuse määramist teatud aja jooksul Soomes.

Need on näiteks:

- emapalk, isapalk ja vanematoetus
- Kela makstav töötuskindlustuse põhipäevarahha
- Kela pensionid
- üle 16-aastase isiku puudetoetus.

Osa toetuste määramisel võtab Kela arvesse aega, mil teil oli ELi või EMP riigis või Šveitsis ravikindlustus.

Võite näiteks saada emapalka, kui olete töötanud Soomes või elanud Soomes alaliselt vähemalt 180 päeva vahetult enne lapse eeldatavat sünniaega.

Selle hulka võidakse arvestada ka aeg, mil elasite ELi või EMP riigis või Šveitsis ja teil oli seal ravikindlustus.

Kui asute Soomest elama välismaale

Kui asute välismaale elama, teavitage sellest Kelat juhul, kui teile makstakse mõnda Kela toetust.

Teavitage Kelat ka välismaal toimuvatest elukorralduse muutustest.

Need on näiteks:

- õpingute alustamine või lõpetamine
- töö alustamine või lõpetamine
- peresuhete muutus, nagu abielulahutus või kolimine partneri juurde.

Ajutine või püsiv välisriiki elama asumine?

Teie õigus saada Kela toetusi otsustatakse üldjuhul selle alusel, kui pikalt te kavatsete välismaal elada.

Kui kavatsete elada välismaal kuni kuus kuud, on teil sel ajal üldjuhul õigus saada Kela pensione, lapsetoetust, rasedus- ja sünnitustoetust ning muid lastega perede toetusi.

Kui asute alaliselt välismaale elama, siis teil üldjuhul enam Kela toetustele õigust ei ole. Välisriiki elama asumine loetakse alaliseks, kui kavatsete seal elada kauem kui kuus kuud. Õigus Kela toetustele kaob üldjuhul kohe, kui te Soomest lahkute. Kuue kuu piirangust võidakse loobuda, kui kolite Soomest mõnda ELi või EMP riiki või Šveitsi ajutiselt.

Kui asute elama teise riiki, selgitage välja, kas teil on võimalik saada toetusi oma uuest elukohariigist. Kui töötate riigiametis, on teil õigus Kela toetustele ka ajal, mil elate välismaal.

Kui pereliikmed tulevad teiega kaasa, peavad nad kolimisest Kelat teavitama.

Ka näiteks õppuritel ja tööandja lähetatud töötajatel võib olla õigus saada Kela toetusi juhul, kui nad elavad välismaal kauem kui kuus kuud.

Osa aastast välismaal

Kui elate välismaal korrapäraselt üle poole aastast, ei ole teil üldjuhul õigust saada Kela toetusi. Ajapiirangust võidakse loobuda, kui elate osa aastast mõnes ELi või EMP riigis või Šveitsis.

Välismaal tööl

Töötamine ELi liikmesriigis, EMP riigis või Šveitsis

Kui alustate tööd mõnes ELi või EMP riigis või Šveitsis, mõjub ka lühiajaline töötamine nii, et teil ei ole enam õigust saada Kela toetusi.

Kuid teil võib tekkida õigus saada toetust riigilt, kus te töötate. Võite saada toetust hoolimata asjaolust, et te ei ela riigis, kus töötate.

Töötajatel on korraga õigus kasutada ainult ühe riigi poolt pakutavat sotsiaalkaitset. Teil ei ole õigust kasutada Soome sotsiaalkaitset, kui teil on samal ajal õigus kasutada mingi muu riigi sotsiaalkaitset.

Piiriülased töötajad

Piiriülene töötaja on isik, kes tuleb regulaarselt iga päev või vähemalt korra nädalas oma alalise elukoha riiki.

Kui töötate piiriülese töötajana teises ELi või EMP riigis, on teil õigus saada oma töökohariigi toetusi. Seda õigust elukohariik ei mõjuta.

Lähetatud töötajad

Lähetatud töötajad on isikud, kelle soomlasest tööandja on lähetanud töötama välisriiki.

[Töölähetus teise ELi või EMP riiki, Šveitsi või riiki, millega on sõlmitud sotsiaalkaitseleping](#)

Kui lähetus kestab alla kuue kuu, on teil endiselt õigus saada Kela toetusi. Kui lähetus kestab üle kuue kuu, teavitage oma tööandjaga Kelat välisriigis töötamisest. Teavitada tuleb hiljemalt siis, kui olete naasmas Soome.

[Töölähetus ELi või EMP riiki või Šveitsi](#)

Kui tööandja lähetab teid nendesse riikidesse, on teil üldjuhul õigus saada Kela toetusi.

Teie tööandja peab taotlema teile pensionikindlustuskeskusest (Eläketurvakeskus) A1-tõendi, millega tõestate teises riigis, et kuulute endiselt Soome sotsiaalkaitse alla.

Lisateave tõendi hankimise kohta
www.etk.fi

[Töölähetus riiki, millega Soomel on sõlmitud sotsiaalkaitseleping](#)

Kui tööandja lähetab teid sotsiaalkaitselepinguga riiki, on teil üldjuhul õigus saada Kela toetusi. Töölähetus võib sellisel juhul kesta ka üle kuue kuu.

Tööandja peab hankima teile lähetatud töötaja tõendi. Selle väljastab pensionikaitsekeskus. Tõendi alusel teeb Kela kindlaks, kas teil on endiselt õigus toetust saada.

Muud isikud peale töötajate

Pereliikmed

Kui kolite välismaale koos pereliikmega ja kavatsete elada seal kuni kuus kuud, on teil üldjuhul õigus saada Kela toetusi.

Kui asute teise riiki elama näiteks õppuri, lähetatud töötaja, riigiametniku või arenduskoostööd tegeva isiku perekonnaliikmena, võite saada Kelast toetusi ka juhul, kui elate välismaal üle kuue kuu.

Te peate Kelat välismaal elamisest teavitama.

Kui kolite ELi riiki ja teete seal tööd, siis uurige Kelast järele, kas teil on õigust neilt toetusi saada.

Õppurid ja teadurid

Teil on õigus saada Kela toetust isegi siis, kui õpite välisriigis kauem kui kuus kuud.

Kui õpingud kestavad üle kuue kuu ja saate Kelast õpperaha, uurib Kela, kas teil on õigus saada muid Kela toetusi. Kui te ei saa Kelast õpperaha, teavitage Kelat õpingutest välisriigis.

Kui teete õpingute kõrvalt palju tööd, ei pruugi te Kela toetusi saada. Seda eriti juhul, kui viibite ELi liikmesriigis.

Ärge unustage teavitada Kelat tööst, mida teete teises ELi liikmesriigis. Lisaks selgitage välja, millised on teie töökohariigi sotsiaalkaitse tingimused.

Õigus Kela toetustele välismaal

Kui teil on õigus Soome sotsiaalkaitsele, võite üldjuhul saada välismaal samasuguseid toetusi, mida teile makstaks Soomes. Välisriigis võidakse maksta näiteks lapsetoetust, rasedus- ja sünnitustoetust ning muid lastega pere toetusi. Kõiki Kela toetusi välisriiki ei maksta.

Euroopa ravikindlustuskaart

Kelast saate tellida Euroopa ravikindlustuskaardi. Kaart on tasuta. Sellega saate ELi või EMP riigis või Šveitsis ootamatu haigestumise korral ravi sama hinnaga nagu kohalikud elanikud.

Kaardi saate tellida
www.kela.fi/asiointi

Internetis saate tellida kaardi ka oma lapsele.

Samuti võite kaardi tellida teenindusnumbril
020 692 204.

Pensionide maksmine välismaale

Alaliselt välisriiki elama asunud pensionisaajatele maksab Kela rahva- ja perepensioni kuni aasta aega pärast kolimist.

ELi või EMP riiki, Šveitsi või sotsiaalkaitselepinguga riiki elama asunutele maksab Kela pensioni üldjuhul pikema perioodi vältel.

Töövõimetuspensioni makstakse ainult ELi või EMP riiki või Šveitsi elama asumise korral.

Tagatispensioni ei maksta, kui olete alaliselt välisriiki elama asunud.

Tööpensioni kogumise ja välisriigis väljamaksmise kohta saate lisateavet
www.etk.fi

Kolimisteade ja toetuste taotlemine

Teavitage Kelat juhul, kui

- kolisite Soome ja taotlete Kelast toetust
- asute ajutiselt või alaliselt välisriiki elama ja teile makstakse Kela toetusi
- naasete pärast välismaal elamist Soome ja olete varem saanud Kela toetusi.

Teavitage kolimisest ka digi- ja rahvastikuametit (endine magistraat).

Kui kolite Soome, teavitage ka lähteriigi ametnikke.

Teavitage Kelat ja taotlege Kela toetusi
www.kela.fi/asiointi

Kontrollige taotlusvormilt, millised dokumendid tuleb sellele lisada. Ka dokumendid saate edastada internetis.

Võite kasutada toetuse taotlemiseks ka taotlusvormi, mille saate Kela kontorist või veebilehelt
www.kela.fi/lomakkeet

Kui taotlete toetust taotlusvormiga, postitage see Kela aadressile.

Kelan postiosoite on
Kela
PL 10
00056 KELA

Kui saate või olete taotlenud Kelast toetust, saadetakse teile koju otsus. Otsusesse on märgitud toetuse suurus, põhjendused ja maksepäev. Otsuse saate ka juhul, kui teile toetust ei anta.

Kui teil ei ole enam õigust Kela toetustele, ei tohi te Euroopa ravikindlustuskaarti kasutada.

Peaaegu kõiki asju saab Kelaga ajada nii soome, rootsi kui ka inglise keeles telefoni teel. Kui te ei räägi soome, rootsi või inglise keelt, võite küsida Kela asjaajamiseks tõlgi abi.

Kui vajate tõlki, pöörduge Kela poole. Võite ka volitada teist isikut enda eest Kelas asju ajama.

Lisateave

Kela rahvusvaheliste küsimuste keskus (Kansainvälisten asioiden keskus) annab teavet Soome või välisriiki elama asumise kohta:
www.kela.fi/kv-keskus

Teave tervishoiuteenuste kasutamise kohta Soomes ja välismaal:
www.eu-terveydenhoito.fi
yhteyspiste@kela.fi

Lisateave Kela toetuste kohta eri keeltes:
www.infofinland.fi

Muudatustest teavitamine

Teie elumuutused võivad mõjutada ka Kelast saadavaid toetusi.

Muudatus võib puudutada näiteks elukohta, sissetulekuid, töötamist või peret.

Teavitage neist muudatustest kindlasti Kelat. Seda saate teha veebis, telefoni teel või kontoris.

Teie vastutate selle eest, et Kelal oleksid õiged andmed. Sel juhul makstakse teile toetust õiges suuruses.

Kui otsuses on viga

Kui Kela otsuses on teie hinnangul tehtud viga, võite taotleda otsuse muutmist.

Edasikaebamise juhised on lisatud otsusele.

Küsimuste korral võtke kõigepealt ühendust Kelaga.

Kela iseteeninduse kaudu saate

- taotleda toetuseid
- saata lisadokumente
- vaadata oma taotluse olekut
- saata sõnumeid
- teavitada muudatustest
- toetuse tühistada.

Kela teenindus

Internetis

Lugege lisa Kela toetuste kohta:

www.kela.fi/selkosuomi

Küsige nõu:

www.kela.fi/kysy-kelasta

Arvutage toetuse summa:

www.kela.fi/laskurit

Asjaajamine internetis:

www.kela.fi/asiointi

Iseteenindusse tuleb sisse logida.

Selleks on vaja internetipanga tunnuskoode või mobiilisertifikaate.

Kontoris

Kontrollige kontorite aadresse ja lahtiolekuaegu internetis:

www.kela.fi/toimistot

Teenindamine teistes keeltes

Inglisekeelsed teenindusnumbrid:

www.kela.fi/call-kela

Kui te ei oska soome, rootsi ega inglise keelt, võite küsida tõlgi abi:

www.kela.fi/tulkkaus

Saamikeelne teenindus:

www.kela.fi/saame

Telefoni teel

Tööpäeviti kell 9–16.

Eluase 020 692 210

Pensionid 020 692 202

Taastusravi ja
invaliidsus 020 692 205

**Rahvusvahelised olukorrad
(argipäeviti kl 10–15)....020 634 0200**

Õppimine ja
kaitsevækohustus.....020 692 209

Sissenõudmine020 634 4940

Haigused ja kaardid020 692 204

Toimetulekutoetus 020 692 207

Töötus 020 692 210

Lastega pered.....020 692 206

Aja broneerimine

Aja saate broneerida helistades telefoniteenindusse või internetis:

www.kela.fi/varaa-aika

Aja broneerimist internetis uuendatakse.

Pärast uuendust peate aja broneerimiseks sisse logima.

Sisselogimiseks on vaja internetipanga tunnuskoode või mobiilisertifikaate.

Kela arekeeles

Arekeelsed veebilehed:

www.kela.fi/selkосуomi

Kela infovoldikud eesti keeles:

Pensionid ja muud pensionäride toetused

Lastega pered

■ Elama asumine Soome või Soomest välismaale

Õppimine ja kaitseväekohustus

Haigestumine ja taastusravi

Toimetulekutoetus

Töötus

Üldine eluasemetoetus

Voldikuid saab Kela büroodest.

Teistes keeltes infovoldikud veebis:

www.kela.fi/other-languages